

U 19/2025 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta muutoksiksi yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) asetuksiin (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 (YMP:n yksinkertaistaminen)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 14 päivänä toukokuuta 2025 tekemä ehdotus muutoksiksi yhteisen maatalouspolitiikan asetuksiin (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 (COM(2025) 236 final) sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Ehdotuksesta annettiin kiiretilanteessa ensin valtioneuvoston yhteensovitusjärjestelmässä koordinoitu E-kirje (E 42/2025 vp).

U-kirjelmä ei sisällä E-kirjeeseen verrattuna uusia kantoja.

Helsingissä 5.6.2025

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Neuvotteleva virkamies Sanna-Helena Fallenius

5.6.2025

**KOMISSION ASETUSEHDOTUS MUUTOKSIKSI YHTEISEN
MAATALOUSHALLITUKSEN ASETUKSIIN (EU) 2021/2115 JA (EU) 2021/2116 (YMP:N
YKSINKERTAISTAMINEN)**

1 Tausta

Komissio julkaisi 14.5.2025 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi muutoksista yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) asetukseen (EU) 2021/2115 koskien ehdollisuutta, suorien tukien ja maaseudun kehittämisen interventiotyyppejä ja sektori-ohjelmia sekä vuotuisia tuloksellisuuskertomuksia sekä muutoksiksi asetukseen (EU) 2021/2116 koskien tiedon ja yhteentoimivuuden hallintamallia, maksujen keskeyttämistä, vuotuista tarkastus- ja hyväksymismenettelyä sekä tarkastuksia ja seuraamuksia (COM(2025) 236 final).

Ehdotuksen taustalla on komission puheenjohtaja von der Leyenin poliittiset suuntaviivat vuosille 2024–2029, Mario Draghin -kilpailukykyraportti sekä komission kilpailukykykompassi. Ehdotus on osa komission sääntelyn yksinkertaistamista koskevaa kokonaisuutta. Komissio julkaisee vuoden 2025 aikana joukon Omnibus-paketteja ja muita yksinkertaistamisehdotuksia, joiden tarkoituksena on parantaa ja nopeuttaa EU:n politiikkojen ja säästöjen toimivuutta EU:n kilpailukykyyn vahvistamiseksi.

Lisäksi ehdotuksen taustalla on komission 19.2.2025 antama tiedonanto maatalouden ja ruoan tulevaisuutta koskevasta visiosta (COM(2025) 75 final). Visiossa korostetaan, että maatalousyrittäjien pitäisi voida keskittyä yritystoimintaansa eikä heillä tulisi olla turhaa byrokraattista tai sääntelyyn liittyvää rasitetta. Komissio myös korostaa oikeaa tasapainoa sääntelyn ja kannustimiin perustuvan politiikan välillä.

Komission ehdotus on myös jatkumoa vuoden 2024 maaliskuussa annetulle YMP:n yksinkertaistamispaketille (asetus (EU) 2024/1468). Silloin ehdotuksen taustalla olivat viljelijöiden laajat mielenosoitukset, ja Eurooppa-neuvosto kehotti neuvostoa ja komissiota viemään työtä eteenpäin hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Vuosien 2023–2027 yhteistä maatalouspolitiikkaa ja maiden ns. YMP:n strategiasuunnitelmia on toteutettu nyt kaksi vuotta, ja toimeenpanon kokemukset ovat antaneet lisää tietoa toimeenpanon haasteista ja viljelijöiden kohtaamasta hallinnollisesta taakasta. Komission mukaan kahden vuoden aikana saatu palaute ja kokemukset YMP:n strategiasuunnitelmien toteuttamisesta nykyisen oikeudellisen kehyksen mukaisesti osoittavat, että lainsäädäntöön tarvitaan lisämuutoksia, jotta tunnistetut pullonkaulat ja monimutkaisuudet voidaan ratkaista.

Komissio julkaisi ehdotuksen yhteydessä myös tiekartan muista yksinkertaistamistoimista, joita se suunnittelee.

Komissio aikoo vielä vuonna 2025 antaa YMP:n ulkopuolista lainsäädäntöä koskevan yksinkertaistamispaketin. Se koskee sellaista lainsäädäntöä, joka kuitenkin vaikuttaa viljelijöihin, elintarvike- ja rehualan yrityksiin sekä niihin liittyvään hallintoon. Paketin tavoitteena on parantaa alan kilpailukykyä ja resilienssiä myös geopolittisten shokkien ja

globaalin kilpailun näkökulmasta. Lisäksi komissio esittää yksinkertaistamiseen tähtäviä muutoksia alemman asteen lainsäädännössä.

Hallitus linjasi puoliväliriihessä 23.4.2025, että EU:n yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamispaketin myötä tehdään muutoksia maataloustukien hallinnolliseen taakkaan ja vähennetään painetta lisätä hallinnollista taakkaa lisääntyvien velvoitteiden myötä. Toteutetaan hyödylliset yksinkertaistamismuutokset täysimääräisesti jo vuoteen 2026 mennessä.

2 Ehdotuksen tavoite

Komissio pyrkii muutosehdotuksillaan parantamaan YMP:n lainsäädännön toimeenpanoa ja tarjoamaan nopeaa vastausta tunnistettuihin ongelmiin ja uusiin haasteisiin. Komissio pyrkii lisäämään jäsenvaltioiden joustavuutta ja vähentämään viljelijöiden taakkaa. Komissio pyrkii myös siihen, että viljelijät voisivat hyödyntää kaikkia YMP:n tarjoamia mahdollisuuksia.

Komissio pyrkii myös maatalouden ja ruoan vision tavoitteiden mukaisesti yksinkertaistamaan ja virtaviivaistamaan maataloille asetettuja vaatimuksia, jotta ne vastaisivat paremmin erilaisiin tilanteisiin ja maatalouden käytäntöihin. Lisäksi pyritään virtaviivaistamaan pienten ja keskisuurten tilojen tukijärjestelmiä ja parantamaan yleisesti kilpailukykyä sekä annetaan jäsenvaltioille lisää joustavuutta YMP:n strategiasuunnitelmien hallintaan.

Komission ehdotuksella pyritään edistämään digitalisaatiota ja datan hyödyntämistä yhteisessä maatalouspolitiikassa. Tehokkaampi tiedon hallinta pyrkii parantamaan hallinnon tehokkuutta ja päätöksentekoa. Tämä tukee maataloussektorin kilpailukykyä vähentämällä sääntelyyn liittyvää rasitetta viljelijätasolla

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Muutokset YMP:n strategiasuunnitelmia koskevaan asetukseen (EU) 2021/2115

YMP:n ehdollisuuden järjestelmä

Komission mukaan toimeenpanovuosien 2023–2024 saadut kokemukset osoittavat, että ehdollisuuden järjestelmä kaipaa lisää mukautusta. Komission mukaan kansallisten säännösten ja ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten (GAEC) välistä yhteyttä tulisi selkeyttää, jotta jäsenvaltioilla olisi enemmän joustavuutta erilaisten vaatimusten yhteensovittamisessa.

Komissio ehdottaa poikkeusta ehdollisuuden vaatimuksista YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen 28 artiklan mukaista tukea saaville tiloille eli pienille tiloille. Pienten tilojen ei siis tarvitsisi noudattaa ehdollisuuden vaatimuksia. Komissio perustelee ehdotusta sillä, että pienten tilojen hallinnoima maatalousmaan ala on rajallinen, vaikka tiloja on suhteessa paljon. Komission mukaan poikkeuksella voidaan kuitenkin vähentää hallinnointiin liittyviä kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

Komissio ehdottaa myös, että luomusasetuksen (EU) 2018/848 mukaisesti sertifioitujen tilojen eli luomutilojen katsotaan noudattavan ehdollisuuden vaatimuksia GAEC 1 (pysyvä nurmi), GAEC 3 (sängin polttoa koskeva kieltä), GAEC 4 (suojakaistat vesistöjen varrella), GAEC 5 (suojakaistat kaltevilla mailla), GAEC 6 (vähimmäismaanpeite) ja GAEC 7 (viljelykierto).

Komissio ehdottaa pysyvän nurmen määritelmään (strategiasuunnitelma-asetuksen 4 artikla) muutosta, jossa jäsenvaltio voisi pidentää pysyväksi nurmeksi muodostumisen viiden vuoden

määräaikaa seitsemäksi vuodeksi. Lisäksi komissio ehdottaa muutosta pysyvän nurmen vähenemisen raja-arvoon (GAEC 1), joka laukaisee ennallistamisvelvoitteen pysyviksi nurmialueiksi. Raja-arvo muuttuisi 5 %:sta 10 %:iin. Komission mukaan näin voitaisiin ottaa paremmin huomioon tilojen rakenteelliset muutokset erityisesti tilanteissa, joissa kotieläintilat ovat vaihtaneet tuotantosuuntaa.

Komissio ehdottaa muutosta GAEC 4 -vaatimukseen (suojakaistat vesistöjen varrella). Jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus paremmin yhdenmukaistaa vesistöjen määritelmää kansallisen lainsäädännön vesistöjen määritelmän kanssa edellyttäen, että kansallinen määritelmä on linjassa GAEC 4 -vaatimuksen päätavoitteen kanssa.

Pienten tilojen tukijärjestelmä

Komissio ehdottaa pienten tilojen tukijärjestelmään muutosta, jossa jäsenvaltiot voisivat myöntää suoria tukia pienille tiloille kertakorvauksena enimmillään 2 500 euroa nykyisen asetuksen 1 250 euron sijaan. Komissio perustelee ehdotusta ja summan nostamista sillä, että jäsenvaltiot eivät ole ottaneet laajasti käyttöön tätä tukijärjestelmää pienille tiloille. Jäsenvaltio voisi jättää pienten tilojen tukijärjestelmän ulkopuolelle ekojärjestelmätuet, jos olisi tarve kannustaa myös pieniä tiloja osallistumaan ekojärjestelmiin.

Ekojärjestelmät ja II pilarin ympäristö- ja ilmastositoumukset

Komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot voisivat päättää, että ehdollisuuden vaatimusta GAEC 2 (turvemaiden suojelu) ei sovellettaisi ekojärjestelmätuen ja II pilarin ympäristökorvauksen vaatimuksena eli perustasona. Muutos mahdollistaa korvauksen maksamisen GAEC 2 -vaatimuksista. GAEC 2 -kustannukset voidaan ottaa huomioon, kun lasketaan enimmäiskorvausta toimenpiteelle, jonka perustasoa GAEC 2 on. Ehto mahdollistaa senkin, että GAEC 2 -vaatimuksista laaditaan korvattava toimenpide.

Komissio ehdottaa, että sekä ekojärjestelmän tukea että II pilarin luonnonmukaisen tuotannon korvausta voisi maksaa luomutiloille eläinyksikköperusteisesti. Samassa yhteydessä lisätään mahdollisuus myös vuosittaiseen mehiläispesäkohtaiseen tukeen.

Komissio ehdottaa 31 ja 70 artiklaan muutosta, jolla EU:n lainsäädäntöä pidemmälle menevistä kansallisista vaatimuksista voitaisiin maksaa tukea. Nykyisin tukea on voinut maksaa korkeintaan 24 kuukauden ajan uusista vaatimuksista. Asia koskee eläinten hyvinvointilainsäädännön sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytön tiukempia kansallisia vaatimuksia.

Investointien osalta tukea unionin lainsäädännön uusien vaatimusten saavuttamiseksi voidaan maksaa 36 kk 24 kk sijaan.

Uusi täydentävä kriisituki

Komission mukaan kokemus on osoittanut, että nykyistä maatalousvarausta on käytetty yhä enemmän luonnonkatastrofien ja epäedullisten sääolosuhteiden hoitamiseen, vaikka sen ensisijainen tavoite on auttaa viljelijöitä markkinahäiriöiden sattuessa. Sen vuoksi komissio ehdottaa uutta jäsenvaltioille vapaaehtoista täydentävää kriisitukea ja rajaa maatalousvarauksen käytön markkinakriiseihin. Uusi tukimuoto olisi käytettävissä erityisesti äärimmäisissä paikallisissa tai laajemmissakin luonnonkatastrofeissa, eläintautiepidemioissa ja kasvintuhoojien torjumisessa. Uuden täydentävän kriisituen kohdalla ei sovelleta ehdollisuutta eikä sosiaalista ehdollisuutta.

Komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot voisivat myöntää luonnonkatastrofeista kärsineille alueille uutta tukimuotoa 3 % suorien tukien ja maaseuturahaston yhteissummasta (kansallinen kirjekuori). Jos jäsenvaltio ei toteuta 78 a artiklan eli II pilarin mukaista tukea kriisinhallintatoimiin, niin prosenttiosuus on 4 % yhteissummasta.

Tukea olisi myönnettävä ainoastaan luonnonkatastrofeista aiheutuneisiin seurauksiin, jotka aiheuttavat vähintään 30 % tuhoutumisen viljelijän keskimääräisestä vuotuisesta tuotannosta edeltävien kolmen vuoden aikana tai kolmen vuoden keskiarvosta edeltävän viiden vuoden ajalta, pois lukien korkein ja matalin arvo. Käytettävissä olevat varat olisi keskitettävä tuensaajille, joihin luonnonkatastrofit vaikuttavat eniten. Korvaustasojen on oltava korkeammat viljelijöille, jotka kuuluvat vakuutusjärjestelmän tai muun riskinhallintavälineen piiriin. Jäsenvaltiot voivat yhteisrahoittaa tukea korkeintaan 200 % kansallisella lisäosalla

YMP:n strategiasuunnitelmien muuttaminen

Komissio ehdottaa muutoksia YMP:n strategiasuunnitelmien laadintaa koskeviin menettelyihin. Komission mukaan kokemukset ovat osoittaneet, että YMP:n strategiasuunnitelmien muutokset sisältävät useita teknisiä ja strategisia elementtejä, jotka tekevät niistä monimutkaisia jäsenvaltioiden kannalta. Komissio ehdottaa muutosta, jossa YMP:n strategiasuunnitelmien muutoksiin vaadittaisiin komission hyväksyntä vain, jos ne ovat luonteeltaan strategisia muutoksia. Muihin ei-strategisiin muutoksiin ei vaadittaisi komission hyväksyntää vaan riittäisi vain, että jäsenvaltio ilmoittaa niistä komissiolle. Asetusmuutoksella halutaan selkeyttää muutoksia ja joustavoittaa yksinkertaisempien muutoksien toimeenpanoa.

Strategisiin muutoksiin luettaisiin strategiasuunnitelmien keskeisiin elementteihin liittyvät muutokset, jotka vaikuttavat merkittävästi strategiaan ja interventiologiikkaan. Näitä olisivat uudet interventiot tai niiden poistot, välitavoitteiden ja –tavoitteiden muutokset, siirrot pilareiden välillä, maksimi- ja minimirahoitusallokaatiot, muutokset tavoitteisiin ja muutokset rahoitus suunnitelmaan.

Lisäksi komissio ehdottaa, että YMP:n strategiasuunnitelmaan tehdyt suorien tukien muutokset tulisivat voimaan sen jälkeen, kun ne on toimitettu komissiolle. Seurantakomitean tulisi ottaa kantaa siihen, onko suorien tukien ehdotettu muutosajankohta viljelijän edun mukainen. Tiettyjen suorien tukien muutoksien (tukikatosta ja tukien asteittaisesta alentamisesta saatavien tulojen käyttö, suorien tukien määrärahojen siirto sektoritoimiin ja pilareiden väliset määrärahasiirrot) voimaantulo olisi edelleen kuin aiemmin eli seuraavan vuoden alussa.

Ei-strategisille muutoksille ei ole määritelty vuosittaista enimmäismäärää ja komissio voi vastustaa niitä 30 päivän sisällä muutoksen sisällä lähetyksestä, jos se katsoo, että muutokset eivät ole CAP-säännösten mukaisia.

Komissio ehdottaa myös, että vuotuisesta tuloksellisuuden tarkastamisen ja hyväksymisen (engl. *annual performance clearance*) menettelystä luovutaan. Näin voidaan helpottaa jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa. Vuosittaista tuloksellisuusraportointia yksinkertaistettaisiin myös. Jatkossa komissio ei edellyttäisi erillisiä vuosittaisia perusteluja, jos suunnittelun ja toteutuneen yksikkökustannusten toteuma ylittää suunnitellun. Joka toinen vuosi tehtävä tuloksellisuuden tarkastelu säilyy. Lisäksi horisontaaliasetuksen artiklan 67 mukaan on edelleen tallennettava ja säilytettävä tiedot, jotka liittyvät vuotuisiin tuotoksiin sekä tavoitteiden saavuttamisessa tapahtuneeseen edistymiseen. Menojen ja tuotosten yhtäpitävyyttä tarkastellaan edelleen mm. komission tarkastuksissa ja todentamisviranomaisen toimesta.

Komissio ehdottaa poistettavaksi strategiasuunnitelma-asetuksen 120 ja 159 artiklat. Näiden artikloiden mukaan, mikäli asetuksen liitteeseen XIII olevaan luetteloon unionin ympäristö- ja ilmastolainsäädännöstä tehdään päivityksiä, niin jäsenvaltioiden on pitänyt arvioida, pitäisikö heidän YMP:n strategiasuunnitelmia muuttaa. Komissio perustelee poistoa sillä, että täytäntöönpanokausi on puolessa välissä ja viime aikoina ei ole juuri hyväksytty uutta lainsäädäntöä, joka olisi merkityksellistä YMP:n strategiasuunnitelmien kannalta. Lisäksi tällaiset muutokset häiritsisivät suunnitelmien täytäntöönpanoa. Ehdotettu muutos takaisi lainsäädäntökehyksen vakauden kauden loppuun asti.

Muuta

Komissio ehdottaa riskinhallinnan järjestelmien käyttöönoton edistämistä. Komission mukaan vain harvat jäsenvaltiot hyödyntävät riskinhallinnan mahdollisuuksia, sillä säännöksen täytäntöönpanon esteenä on enimmäkseen riskinhallintavälineiden puute. Muutoksen seurauksena jäsenvaltiot voisivat pidättää enintään 3 % suorista tuista maksettavaksi vain niille viljelijöille, joilla on olemassa riskinhallintajärjestelmä kyseisenä vuonna.

Riskinhallintaan panostamisen vuoksi ehdotetaan, että asetuksen (EU) 2021/2115 artikloja 19 ja 76 täsmennetään, jotta saataisiin järjestelmiä houkuttelevammiksi.

Komission mukaan pienten tilojen liiketoiminnan kehittämistä tulisi edistää niiden kilpailukyvyyn parantamisella ja yksinkertaistetuilla maksuilla. Komissio ehdottaa pienten tilojen kehittämiseen erityistä tukimuotoa, joka hyödyntää yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käyttöä (engl. *Simplified Cost Options*). Lisäksi komissio ehdottaa pienille tiloille uutta, kertaluonteista 50 000 euron kehittämistukea.

Komissio ehdottaa myös yksinkertaistamista rahoitusinstrumenttien käyttöön.

Komissio ehdottaa yksinkertaistuksia myös hedelmä- ja vihannesalan sektoriohjelmiin. Tarkoitus on antaa mahdollisuus ylimääräisen 0,5 % lisätukeen interventioille, jotka on linkitetty tutkimukseen ja kehittämiseen, ympäristöä, ilmastoa, menekinedistämistä, kulutuksen lisäämistä ja kriisinehkäisyä vahvistaviin tavoitteisiin.

Muutokset YMP:n horisontaalasetukseen (EU) 2021/2116

Uusi viranomainen datahallintoon

Komissio pyrkii asetusehdotuksella myös digitalisaation hyödyntämisen lisäämiseen. Jäsenvaltioissa olisikin ehdotuksen mukaisesti nimettävä viranomainen, joka vastaa datan jakamisesta viranomaisten kesken. Tavoitteena on saavuttaa ja ylläpitää saumatonta tiedonvaihtoa, jotta tuenhakijoilta edellytettäisiin aiempaa vähemmän raportointia parantuneiden päätöksentekotyökalujen ansiosta. Viranomaisten olisi tehtävä asiasta mm. tiekartta, joka toimitettaisiin komissiolle viimeistään 16.9.2026. Viranomainen pitäisi asettaa ja notifioida komissiolle kolmen kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Komission ehdotus datahallintaviranomaisen perustamisesta perustuu ajatukseen, että tämä on jäsenvaltiasolla tarpeellinen hallinnollinen panostus viljelijän hallinnollisen taakan vähentämiseksi ja pitkän aikavälin hallinnollisen tehokkuuden parantamiseksi. Nämä molemmat tukevat sektorin kilpailukykyä. Viranomaisen perustaminen tukee EU:n laajempaa digitalisaatiota ja tiedonhallintaa koskevia tavoitteita, kuten Yhteentoimiva Eurooppa-asetuksen tavoitteita ja EU:n datastrategiaa.

Maatalousvarauksen muutokset

Komissio ehdottaa, että jatkossa maatalousvarausta ei saisi käyttää tukemaan viljelijöitä, joita on kohdannut luonnontuho, epäsuotuisat ilmasto-olosuhteet tai katastrofit. Tähän tarkoitukseen olisi uusi täydentävä kriisituki. Maatalousvarauksen varoja käytettäisiin jatkossa markkinahäiriöiden uhkien torjumiseen ja yhteisen markkinajärjestelyasetuksen (EU) 1308/2013 219 artiklan nojalla tehtyjen toimenpiteiden rahoittamiseen.

Vuotuinen tuloksellisuuden tarkastelu ja hyväksyntä

Komissio ehdottaa poistettavaksi 54 artiklan, joka koskee vuotuista tuloksellisuuden tarkastelua ja hyväksyntää. Ehdotus liittyy vastaavaan muutokseen YMP:n strategia-asetuksessa.

Tarkastukset

Komissio ehdottaa muutosta horisontaaliasetuksen 60 artiklaan. Sen mukaan jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus olla valitsematta samana vuonna tuensaajaa toiseen valvontaan, jos hän on ollut jo yhdessä tukihakemukseen tai ehdollisuuteen kohdistuvassa valvonnassa. Tämä ns. yhden tarkastuksen tavoite pyrkii vähentämään viljelijöihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa. Jäsenvaltioille ei kuitenkaan anneta lupaa olla huomioimatta mahdollisia riskejä, joita yhteen tarkastukseen liittyy. Jäsenvaltion on myös suoritettava toinen tarkastus, jos unionin taloudellisten etujen suojeleminen sitä edellyttää.

Jäsenvaltio voisi päättää olla tekemättä paikan päällä tehtävää valvontaa, jos tukijärjestelmän kaikki tukiehdot on todennettu pinta-alamonitoroinnin avulla. Pinta-alamonitorointi voisi korvata valvontajärjestelmän vain täysin monitoroitavissa olevissa tukijärjestelmissä.

Ehdollisuuden valvonta- ja seuraamusjärjestelmä

Komissio ehdottaa, että ehdollisuuden valvonta- ja seuraamusjärjestelmää kevennettäisiin siten, että vuosittainen arviointivaatimus ehdollisuuden valvontajärjestelmissä saavutettujen tulosten perusteella poistetaan. Jatkossa myös valvontaotoksessa olevat riskinotannon tekijät olisivat entistä enemmän jäsenvaltioiden päätettävissä. Vuoden 2024 yksinkertaistamisharjoituksessa käyttöön otetut poikkeukset enintään 10 ha tiloille laajennettaisiin koskemaan viljelijöiden lisäksi myös muita tuensaajia.

Laaduntarkastus

Komissio ehdottaa peltolohkokisterin (LPIS), paikkatiedon sisältävän tukihakemuksen (GSA) ja pinta-alamonitorointijärjestelmien (AMS) laaduntarkastuksen yhdistämistä yhdeksi laaduntarkastukseksi. Järjestelmiä on kuitenkin edelleen valvottava vuosittain unionin metodologian mukaisesti. Jäsenvaltioilla on edelleen velvollisuus tehdä korjaavia toimia, jos järjestelmissä on puutteita.

Voimaantulo

Maatalousvarausta koskevia muutoksia sovellettaisiin 16.10.2025 lähtien. Muilta osin asetusmuutokset tulisivat voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun ne on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Siirtymäsäännökset

Mikäli YMP:n strategiasuunnitelman muutosesitys toimitetaan komissiolle ennen asetuksen voimaantuloa, sovelletaan voimassa olevaa asetusta eli ns. vanhoja säännöksiä.

Jos komissio ei ole vielä hyväksynyt jäsenvaltion nykyisen lainsäädännön ilmoitusmenettelyllä lähettämiä muutoksia ennen asetuksen voimaantuloa, niin asia käsitellään uuden lainsäädännön mukaisesti.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Ehdotuksen oikeusperustana on yhteistä maatalouspolitiikkaa koskeva Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta. Komissio perustelee oikeusperustan valintaa sillä, että asetusehdotuksella muutetaan asetuksia (EU) 2021/2115 ja 2021/2116, jotka pääosin perustuvat tähän oikeusperustaan.

Ehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyksessä Euroopan parlamentin kanssa. Neuvostossa päätös tehdään määräenemmistöllä.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksen oikeusperustaa asianmukaisena.

SEUT 5 artiklan 3 kohdassa määrätyn toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, vaan ne voidaan suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. SEUT:ssa määrätään, että jäsenvaltiot ja EU hallinnoivat yhteistä maatalouspolitiikkaa yhteistyössä ja unionissa on käytössä yhteinen maatalouspolitiikka, jolla on yhteiset tavoitteet ja yhteinen täytäntöönpano. Muutettavat asetukset (EU) 2021/2115 ja 2021/2116 ovat osa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan lainsäädäntökehystä. Näiden asetusten muutos voidaan tehdä ainoastaan EU:n tasolla.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 4 kohdan mukaisen suhteellisuusperiaatteen mukaisesti unionin toiminnan sisältö ja muoto eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotuksella muutetaan nykyisiä asetuksia vain siinä määrin kuin se on ehdottoman välttämätöntä asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtioneuvosto pitää ehdotusta suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden mukaisena.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Kun vaikutuksissa puhutaan ”CAP-suunnitelmasta”, sillä viitataan Suomen kansalliseen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmaan.

Komissio ei ole tehnyt vaikutustenarviointia ehdotuksesta. Komissio perustelee tätä ehdotuksen kiireellisyydellä. Komissio on liittänyt ehdotukseen kuitenkin työasiakirjan, jossa se kuvailee tarkemmin ehdotusten sisältöä.

Vaikutukset toimijoille

Muutokset YMP:n strategiasuunnitelmia koskevaan asetukseen (EU) 2021/2115

Tällä hetkellä pysyvän nurmen pinta-alan sallittu väheneminen koko maan tasolla on korkeintaan 5 % verrattuna viitevuoteen ennen kuin ennallistamisvelvoite astuu voimaan.

Jatkossa ennallistamisvelvoite olisi otettava käyttöön, jos pysyvän nurmen kokonaispinta-alan suhde maatalousmaan kokonaispinta-alaan vähenisi yli 10 % verrattuna viitevuoden vastaavaan suhteeseen. Eläintilojen määrä ja sitä kautta nurmiviljelyn tarve on vähentynyt rakennekehityksen myötä. Maatalousmaan muuttuminen pysyväksi nurmeksi ei ole siten tilojen kannalta tarkoituksenmukaista. Tuenhakijat ovat kokeneet toimintaansa rajoittavaksi myös pysyviin nurmiin liittyvän mahdollisen ennallistamisvelvoitteen. Muutoksen myötä lisätään viljelijöiden käytössä olevia joustomahdollisuuksia, huomioidaan rakennekehityksen vaikutuksia ja helpotetaan huolta ennallistamisvelvoitteen käyttöön ottamisen vaikutuksista.

Erillistä pienten viljelijöiden tukijärjestelmää ei ole otettu Suomessa käyttöön. Sen käyttöönotto kesken kauden ei ole tarkoituksenmukaista ottaen huomioon Suomen tilarakenteen ja suuntauksen kohti kannattavampia tiloja.

Ehdotus uudesta täydentävästä kriisituesta laajentaisi kriisitoimenpiteiden mahdollisuuksia täydentäen esimerkiksi *de minimis* -tukien uusia joustoja. Tilakohtaisia kattoja ei esitetä ja käyttökyky on asetettu suhteellisen väljästi. Uusi toimenpide olisi käytettävissä erityisesti äärimmäisissä paikallisissa tai laajemminkin luonnonkatastrofeissa, eläintautiepidemioissa ja kasvintuhojen torjumisessa. Markkinahäiriöistä johtuvia menetyksiä viljelijöille voidaan korvata jatkossakin maatalousvarauksen rahoituksesta, koska rahoitusvälinettä ei poisteta. Kriisituki rahoitettaisiin viljelijöiden saamien tukien leikkaamisella. Suorat tuet ja luonnonhaittakorvaus hehtaariperusteisina ehdollisuuden vaatimuksiin perustuvina tukijärjestelminä ovat kuitenkin jo hajautettua riskinhallintaa.

Mahdollisuus huomioida EU-vaatimuksia korkeampien kansallisten vaatimusten aiheuttamat kustannukset ja tulonmenetykset tasapuolistaisi kansallisista vähimmäisvaatimuksista maksamista jäsenvaltioiden välillä.

Suomen nykyisistä GAEC 2-vaatimuksista on vaikea sellaisenaan muodostaa tuettavia toimenpiteitä, koska Suomen GAEC 2- vaatimukset sisältävät erilaisia kieltoja, kuten esimerkiksi maa-aineksen otto- ja polttokiellon sekä kyntökiellon pysyville nurmille. Muutosmahdollisuus sinänsä antaa jäsenvaltioille lisää liikkumavaraa ehdollisuuden ehtojen ja tukitoimenpiteiden yhteensovittamiseen ja vaikuttavuudeltaan tehokkaampien vaatimusten luomiseen. Muutos voi jäsenvaltioissa parantaa kaikkia turvemaita koskevien pakollisten ehtojen hyväksyttävyyttä.

Luomun eläinyksikköperusteinen tuki on vaikea ottaa käyttöön kesken rahoituskauden, mutta se on kannatettava seuraavalle kaudelle. Eläinyksiköille maksettuna rahoitus kohdistuu tiloille eri tavalla kuin nykymallilla. Kesken kauden muutos saataisiin voimaan vain uusiin 5-vuotisiin luomusitoumuksiin ja vapaaehtoisesti uuteen maksutapaan siirtyville. Ruokaviraston olisi toimeenpantava kahta eri mallia tämän CAP-kauden ajan.

Muutokset YMP:n horisontaalasetukseen (EU) 2021/2116

Tarkastusten ns. yhden tarkastuksen periaate ei käytännössä vähennä tuensaajien valvontaa, koska tilalle voi edelleen tulla muita tarkastuksia. Muutos ei koske eläinlääkintä- ja terveystarkastuksia eikä periaatteen käyttöönotto saa vähentää asiaan liittyen riskien huomioimista. Tällaisia riskejä komissio voisi helposti osoittaa jäsenvaltioon tekemässään tarkastuksessa.

Vaikutukset hallinnolle

Muutokset YMP:n strategiasuunnitelmia koskevaan asetukseen (EU) 2021/2115

Pysyvien nurmien tason seuraaminen on aiheuttanut merkittävää hallinnollista taakkaa. Komission ehdotus pysyvän nurmen muutoksiksi voisikin yksinkertaistaa hallintoa. Kasvulohkojen vaihtuessa ajan myötä alasta, jossa on ollut pysyvän nurmen laskentasaäntöjen mukainen vuosimäärä nurmea, on muodostunut reaalityodellisuudesta poikkeavia ns. virtuaalilohkoja. Näiden seuraaminen on merkittävä kustannusvaikutus hallinnolle. Seuraaminen jatkuu muutoksenkin jälkeen, mutta muutos tuo lisää joustoa. Pysyvän nurmen laskentasaäntöjen muuttaminen tietojärjestelmiin aiheuttaa vähäistä hallinnollista lisätyötä.

Uudella täydentävällä kriisituella ei ole välittömiä vaikutuksia tukipolitiikkaan, koska kriisivarojen käyttö on jäsenvaltioille vapaaehtoista. Rahoitus on tarkoitettu ennalta-arvaamattomien tuhojen korvaamiseen, jolloin tuen toimeenpano on ennalta hankalaa suunnitella.

Uusien tukijärjestelmien käyttöönotto aiheuttaisi hallinnollisia kustannuksia sekä lisäisi maksutapahtumien ja raportoinnin määrää. Lisäksi tietojärjestelmämuutokset olisivat merkittävä kustannuserä. Jäsenvaltion tulisi todeta virallisesti luonnontuho, äärisääilmiö tai katastrofi, joka oikeuttaisi täydentävään kriisitukeen. Tulisi myös varmistua, että tuki ei aiheuta ylikompensaatiota. Riittävän vähennyksen todentaminen vuosittaiseen keskituotokseen aiheuttaisi myös uusia vaatimuksia. Unionin kokonaan rahoittamaan tukijärjestelmään liittyvät valvontavelvoitteet eivät ole vähäiset eikä tällaisen tukijärjestelmän valvontaa voitaisi helposti yhdistää muuhun valvontaan. Lisäksi se lisäisi tiloilla suoritettavaa tositteiden yms. valvontaa.

Suorien tukien muutosten voimaantulon muutokset lyhyen aikavälin yksinkertaistava vaikutus riippuu siitä, kuinka nopeasti asetusehdotus saadaan voimaan ja voidaanko ehdotusta hyödyntää jo vuoden 2025 CAP-suunnitelman muutoksessa. Mikäli CAP-strategiasuunnitelman muutos toimitetaan asetuksen voimaantulon jälkeen, on uudet joustavammat menettelyt voimassa.

Muutokset YMP:n horisontaalasetukseen (EU) 2021/2116

Ehdotus uudesta pakollisesta datahallinnon viranomaisesta lisäisi hallinnollista taakkaa ja uusia velvoitteita jäsenvaltioiden hallinnolle. Viranomaisen asettaminen vaatisi taloudellisia, teknisiä ja henkilöresursseja. On epäselvää, koskeeko vaatimus vain YMP:n toimeenpanossa, hallinnoinnissa, seurannassa ja arvioinnissa ja olevia tahoja vai tarvittaessa myös muita kansallisia viranomaisia vai vain julkisia maatalouden informaatiojärjestelmiä.

Tarkastusten ns. yhden tarkastuksen periaatteen reunaehdot ovat rajoittavat, joten hallinnollisen taakan keventävää vaikutus on pieni.

Suomessa ei ole montaa tukijärjestelmää, jonka kaikki ehdot olisivat pinta-alamonitoroitavissa. Ehdotus ei siten juuri vähentäisi hallinnollista taakkaa.

Vuonna 2024 käyttöön otetut poikkeukset ehdollisuuden valvonta- ja seuraamusjärjestelmään enintään 10 ha tiloille on aiheuttanut pikemminkin lisätyötä hallinnolle kuin helpotusta. Laajennuksella muihin tuensaajiin odotetaan olevan samanlainen vaikutus.

Taloudelliset vaikutukset

Muutosesitys ei sisällä lisärahoitusta jäsenvaltioille.

Muutokset eivät vaikuttaisi Suomen CAP-suunnitelman rahoituksen kokonaismäärään, joten muutokset olisi tehtävä nykyisen kehyksen puitteissa. Muutokset saattaisivat johtaa rahoituksen sisäiseen uudelleen kohdentamiseen.

Mikäli kansallisesti pakollisista lainsäädännön vaatimuksista maksetaan korvausta esimerkiksi kasvinsuojeluaineita ja eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön osalta, se lisäisi CAP-suunnitelman rahoituksen menekkiä. Lisäksi pakollisista toimista maksaminen saattaisi heikentää CAP-suunnitelman kustannusvaikuttavuutta.

Muutosten toimeenpano lisäisi hallinnollisia kustannuksia. Esitettyihin muutoksiin liittyvät, kansallisille viranomaisille tulevat lisätehtävät hoidetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa niiden tarvittavin kohdennuksin. Kustannuksia lisäisi muun muassa muutosten tietotekninen ja ohjeistukseen liittyvä toimeenpano. Ehdotuksessa tarkoitettujen muutosten aiheuttamien taloudellisten vaikutusten suuruuteen vaikuttaisi se, millaisia valintoja Suomi tekee annettujen poikkeusmahdollisuuksien käytöstä. Tästä syystä ja aikataulusyistä tarkkoja taloudellisia vaikutuksia ei ole vielä pystytty arvioimaan tarkemmin.

Ehdotus uudesta kriisituesta ei vaikuta Suomen saamaan suhteelliseen rahoitukseen, koska rahoitus varataan kunkin maan omasta kirjekuoresta (suorat tuet ja maaseudun kehittäminen).

Komission mukaan ehdotuksella olisi vaikutus EU:n talousarvioon hedelmä- ja vihannesalan sektoritoimien osalta, jossa määrärahojen tarve kasvaisi yhteensä 11 miljoonalla eurolla vuosina 2026–2027. Tähän liittyvät lisämenot voitaisiin kuitenkin rahoittaa uudelleenkohdentamalla olemassa olevia määrärahoja, ja ne pysyisivät Euroopan maatalouden tukirahaston (EAGF) talousarvion kehysten puitteissa.

Ehdotus uudesta pakollisesta datahallinnon viranomaisesta lisäisi kustannuksia. Tehtävään liittyisi paljon raportointia ja seuranta komissiolle ja se aiheuttaisi hallinnollisia kustannuksia. Kustannukset olisi katettava julkisen talouden suunnitelmissa ja valtion talousarvioissa linjattujen määrärahojen ja henkilötövuosimäärien puitteissa, mikä edellyttäisi tarvittaessa hallinnonalan toimintamenorahoituksen kohdennuksia samalla, kun rahoitukseen kohdistuu hallituksen päättämiä menosopeutuksia.

Lainsäädännölliset vaikutukset

Ehdotetuista muutoksista osa aiheuttaisi kansallisia lainsäädännön muutostarpeita. Muutostarpeita tulisi esimerkiksi pysyvän nurmen vähenemisen raja-arvon muuttumisesta, josta on säädetty kansallisesti laissa Euroopan unionin suorista viljelijätuista (1332/2022). Datahallinnon viranomaisen, jolla on riittävät toimivaltuudet asetuksen edellyttämien tehtävien hoitamiseen edellyttää myös lainsäädännön muutoksia. Mikäli ehdotus toteutuisi, muutostarpeita tulisi lakiin yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista (1324/2022). Laadunarviointien yhdistäminen edellyttänee myös säädösmuutoksia.

Lisäksi säädöstarpeita tulisi, mikäli päätetään ottaa kansallisesti käyttöön uusia tukimuotoja.

Ympäristövaikutukset

Suomen GAEC 2A -vaatimus vaatii raivioalalta jatkuvaa nurmipeitettä. Raivion nurmipeitteestä maksaminen voisi toimia raivaamista lisäävänä kannustimena, vaikka ehdon tarkoitus on ollut hillitä pellonraivausta. GAEC 2A -ehto on Luken tekemässä CAP-suunnitelman vaikuttavuusarviossa merkittävä osa CAP-suunnitelman ilmastovaikuttavuudesta. Suomi on tehnyt GAEC 2 A:ta vastaavan kansallisen lisä-GAEC-nurmivaatimuksen kivennäismaiden raivioille. Kansalliselle vastaavalle ehdolle ei komission ehdotuksessa ole tulossa maksumahdollisuutta strategia-asetuksen artikloihin 31 ja 70. Vuodesta 2023 voimassa ollut GAEC 2A -vaatimus on vähentänyt uusien turvepeltojen raivausta. Muutos saattaisi heikentää

CAP-suunnitelman KHK-päästötavoitteen saavuttamista sekä rahoituksen kustannusvaikuttavuutta.

Pienten tilojen ehdollisuudesta vapauttamisen ympäristövaikutus jäänee kokonaisuudessaan pieneksi, koska lakisääteisiä vaatimuksia on noudatettava, vaikka niitä ei sanktoida tukiin. GAEC-ehdoista poikkeamisella voi olla paikallisesti merkitystä, koska pienet tilat vapautuisivat vesistöjen varren suojakaistavaatimuksesta.

Luomutilat vapautuisivat suojakaistavaatimuksesta vesistöjen varrella, mikä voisi olla heikennys vesiensuojelun kannalta. Luomun tuotantoehdoissa ei ole vastaavaa vaatimusta. Luomutilat voisivat muokata lohkot vesirajaan saakka ilman seuraamuksia. Ympäristöhaitan vähentämiseksi suojakaistavaatimus voitaisiin lisätä luomukorvausten ehdoksi, jolloin ehto koskisi luomukorvauksia hakevia luomuviljelijöitä.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Ehdotetulla sääntelyllä ei ole erityistä merkitystä Suomen perustuslain kannalta, eikä sillä rajoiteta perus- tai ihmisoikeuksien toteutumista.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Suomessa lainsäädäntövalta jakautuu eri maatalouden ja maaseudun kehittämisen tukijärjestelmien osalta valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä. Ahvenanmaan itsehallintolain (1141/1991) 27 § 15 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluu muun muassa maataloustukirahastosta rahoitettavat Euroopan unionin kokonaan rahoittamat tukijärjestelmät. Ahvenanmaan maakunnalla on sitä vastoin lainsäädäntövaltaa Ahvenanmaan itsehallintolain 18 §:n 15 kohdan mukaan maaseudun kehittämiseen eli maaseuturahastosta osarahoitettavien tukijärjestelmien osalta.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Euroopan parlamentin käsittelystä ei vielä ole tietoa. Ennakkotietojen mukaan käsittely neuvostossa pyritään viemään läpi nopeasti.

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

Kiireellisen käsittelyaikataulun johdosta asia saatettiin ensivaiheessa eduskunnan käsiteltäväksi E-kirjeellä E 42/2025 vp, joka valmisteltiin maa- ja metsätalousministeriössä. Luonnos kirjelmäksi on käsitelty maatalous- ja elintarvikejaoston (EU18) kirjallisessa menettelyssä 19.-20.5.2025.

Luonnos kirjelmäksi on käsitelty EU-ministerivaliokunnassa 23.5.2025.

10 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto tukee komission tavoitteita yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Valtioneuvosto katsoo, että muutosten yhteisen maatalouspolitiikan asetuksiin tulisi olla kohdennettuja, tarkkarajaisia ja tarkoituksenmukaisia, ja että niillä vähennettäisiin nimenomaan viljelijöiden hallinnollista taakkaa sekä erityisesti valvontoihin ja seuraamuksiin liittyvää

rasitusta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että eri toimin helpotettaisiin erityisesti aktiivisten ja ruoantuotantoon keskittyvien tilojen hallinnollista taakkaa. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että muutokset toteutetaan siten, että niistä hallinnolle aiheutuvat kustannukset eivät ole suhteettomia tavoiteltaviin hyötyihin nähden (U 15/2024 vp).

Valtioneuvosto näkee hyvänä, että komissio vastaa tilanteeseen usealla toimenpiteellä ja tarkastelee myöhemmin tämän vuoden aikana myös yhteisen maatalouspolitiikan ulkopuolista, sen toteuttamiseen liittyvää lainsäädäntöä.

Viljelijöiden taloudellista tilannetta ja hallinnollista taakkaa voidaan helpottaa sekä perusasetusten että alemman asteisen lainsäädännön muutoksilla (U 15/2024 vp).

Kokonaisarvion perusteella valtioneuvosto katsoo, että komission ehdottamat asetusten muutokset ovat pääosin valtioneuvoston hyväksyttävissä.

Valtioneuvosto tukee nopeaa päätöksentekoa ehdotuksen hyväksymisessä, jotta se ehditään toimeenpanna jäsenvaltioissa niin, että muutokset ovat sovellettavissa mahdollisimman pian.

Muutokset YMP:n strategiasuunnitelmia koskevaan asetukseen (EU) 2021/2115

Valtioneuvosto pitää tervetulleina ehdotuksia ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten (GAEC) yksinkertaistamiseksi. Valtioneuvosto on pitänyt perusteltuna sitä, että jäsenvaltioille annettaisiin enemmän mahdollisuuksia mukauttaa näitä vaatimuksia luonnonolosuhteiden, viljelyjärjestelmien ja käytäntöjen perusteella jäsenvaltioiden olosuhteisiin soveltuviksi kansallisesti tarkoituksenmukaisin tavoin.

Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta muutoksiksi pysyvän nurmen määritelmään tervetulleena, sillä viljelykierrossa olevien nurmien muuttuminen pysyväksi nurmeksi on ollut ei-toivottua ja lisännyt hallinnollista taakkaa. Valtioneuvosto näkee, että muutos toisi viljelijöille joustavuutta ja ottaisi paremmin huomioon nurmien uudistamistarpeet ja nurmien käytön monimuotoisuutta edistävissä viljelykierroissa. Ennallistamisvelvoitteen laukeamisen prosenttirajan nosto viidestä kymmeneen prosenttiin on tervetullut muutos pysyvän nurmen määrän muutoksissa.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen siitä, että ehdollisuuden GAEC 2 -vaatimuksen velvoitteista voitaisiin maksaa korvausta. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että jäsenvaltioiden erilaisuus tunnistetaan ja annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus toimia omien kansallisten tarpeidensa mukaan. Ehdotus toisi joustoa ympäristö- ja ilmastotoimien suunnitteluun.

Valtioneuvosto katsoo, että luomun kotieläintoimenpiteen maksaminen eläinyksikkökohtaisesti on toivottu muutos, joka mahdollistaisi tuen ohjaamisen paremmin sinne, missä luomukotieläintuotannon kustannukset syntyvät. Se mahdollistaisi myös, että eläinmäärätietoja hyödyntävät tuet voitaisiin toimeenpanna yhteneväisemmin.

Valtioneuvosto kannattaa ehdotusta, jolla luotaisiin mahdollisuus ottaa huomioon EU-vaatimuksia korkeammat kansalliset vaatimukset esimerkiksi eläinten hyvinvointikorvauksessa.

Valtioneuvosto voi hyväksyä luomutilojen vapauttamisen tietyistä ehdollisuuden vaatimuksista.

Komission ehdotukset pienten tilojen vapauttamisesta ehdollisuudesta ja pienten tilojen kertakorvauksen muutoksista sekä uudesta kehittämistuesta ovat Suomessa vaikutuksiltaan vähäiset. Valtioneuvosto voi hyväksyä ehdotukset osana yksinkertaistamista koskevaa kokonaisuutta.

Valtioneuvosto on korostanut yleisesti, että maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen riskin- ja kriisinhallintavälineitä tulisi kehittää reagoitukykyisemmiksi, tarkoituksenmukaisesti kohdennetuiksi ja mitoitetuiksi sekä nopeammin käytettäviksi ja hallinnollisesti yksinkertaisemmiksi (U 43/2024 vp). Valtioneuvosto pitää komission ehdotusta uudesta täydentävästä kriisituesta tervetulleena avauksena mahdollistaa kriisitukia ja tarjota kansallisten ja alueellisten kriisitilanteiden hoitamiseen reunaehdot.

Valtioneuvosto on nähnyt tärkeänä, että komissio jatkaisi työtä YMP:n strategiasuunnitelmien muuttamisen menettelytapojen sujuvoittamiseksi (U 15/2024 vp). Valtioneuvosto pitääkin tervetulleina muutoksia strategiasuunnitelmia koskevaan raportointiin ja niiden muutosprosessiin. Valtioneuvosto voi kannattaa uutta jakoa strategisiin ja ei-strategisiin YMP:n strategiasuunnitelmien muutoksiin. Valtioneuvosto korostaa, että uuden jaon tulisi johtaa aidosti menettelyiden sujuvoittamiseen ja ilmoitusmenettelyn käytön lisäämiseen.

Valtioneuvosto kannattaa suorien tukien muutosajankohdan voimaantulon aikaistamista komission ehdotuksen mukaisesti. Ehdotus yhtenäistäisi maataloustukirahaston ja maaseuturahaston menettelytapoja ja joustavoittaisi muutosten viemistä toimeenpanoon myös suorien tukien osalta.

Valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotuksen 120 ja 159 artikloiden poistosta, sillä kuten komissio toteaa, viime aikoina ei ole annettu sellaista merkityksellistä lainsäädäntöä, joka edellyttäisi YMP:n strategiasuunnitelmien muutosta.

Muutokset YMP:n horisontaalasetukseen (EU) 2021/2116

Valtioneuvosto katsoo, että muutokset nk. horisontaalasetukseen ovat tervetulleita, mutta todellinen hallinnollisen taakan vähentäminen jää melko vähäiseksi.

Valtioneuvosto suhtautuu positiivisesti vuotuisen tuloksellisuuden tarkastamisen ja hyväksymisen poistamiseen, jolla yksinkertaistetaan tuloksellisuusraportin laadintaa. Jatkossakin vuotuisten menojen ja ilmoitettujen tuotosten tulee vastata toisiaan.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että toimeenpanoon, hallinnointiin, seurantaan ja arviointiin käytetään laadukasta dataa ja että tieto kerätään tuensaajien kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla ja lisäämättä hallinnollista taakkaa. Yhteen toimivuuden kehittäminen ja datan tehokkaampi hyödyntäminen ovat tavoitteita, joita Suomen viranomaiset pyrkivät edistämään. Valtioneuvosto näkee, että komission ehdotus uudesta datahallinnon viranomaisesta loisi uusia velvoitteita. Valtioneuvosto suhtautuukin varauksella uuden datahallinnon viranomaisen perustamiseen eikä kannata viraston perustamista pakollisena. Valtioneuvosto katsoo, että uuden viranomaisen perustaminen kuluvalle rahoituskaudella on haastavaa.

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti komission tavoitteeseen vähentää viljelijöiden tarkastuksia ns. ”yhden tarkastuksen” periaatteen avulla. Valtioneuvosto kuitenkin huomauttaa, että muutoksen todellinen yksinkertaistava vaikutus on epäselvä.